

JUSTITIEDEPARTEMENTET
103 33 STOCKHOLM

DATUM 2011-03-03
DNR D1.1-0400/2011
ER REFERENS Ju2010/8127/L5

Remissyttrande över betänkandet Sexualbrottslagstiftningen – utvärdering och reformförslag (SOU 2010:71)

Brottsförebyggande rådet (Brå), som fått rubricerade betänkande på remiss, tillstyrker utredningens förslag och har inte några omfattande invändningar i sak. Brå har genom utredaren Klara Hradilova Selin deltagit i utredningsarbetet och har således löpande kunnat tillföra utredningen sakkunskap och synpunkter.

Utvidgningen av våldtäktsbrottet

Brå välkomnar utredningens förslag om att våldtäktsbrottet även ska omfatta situationer där en person annars med hänsyn till omständigheterna har särskilda svårigheter att värna sin sexuella integritet. Brå ser att man med detta tillägg kan komma att fånga upp straffvärda handlingar som idag faller utanför våldtäktsbestämmelsens räckvidd. Av pedagogiska skäl bör dock denna situation ha en egen punkt (punkten 3) i våldtäktsparagrafen och inte dela punkt med den situationen att gärningsmannen utnyttjar en person i beroendeställning. Man bör således ersätta den föreslagna skrivningen med

*"2. befinner sig i en beroendeställning till gärningsmannen, eller
3. annars med hänsyn till omständigheterna har särskilda svårigheter att värna sin sexuella integritet".*

Införandet av en ny samtyckebaserad bestämmelse

Ett grundläggande syfte med att kriminalisera ett visst beteende är att påverka människor på ett sådant sätt att de inte begår brott. Kriminaliseringen ska ha en allmänpreventiv verkan genom avskräckning, moralbildning och moralförstärkning. Det är ett viktigt budskap från samhället att det inte är tillåtet att ha sex med en person som inte samtyckt till det. Mot denna bakgrund ser Brå positivt på utredningens förslag att införa en ny, samtyckebaserad bestämmelse och delar utredningens bedömning att det är ett nödvändigt steg för att vi till fullo ska kunna leva upp till våra internationella åtaganden. För att kunna göra en bedömning av effekterna av den nya bestämmelsen är det dock viktigt att den utvärderas efter ett tag. Detta kan förslagsvis ske inom ramen för arbetet vid Åklagarmyndighetens utvecklingscentrum i Göteborg.

Barns sexuella självbestämmanderätt

När det gäller våldtäkt och andra övergrepp inträder barnets sexuella självbestämmanderätt vid 15 års ålder. Det finns således en objektiv norm för när man betraktas som barn. Av utredningen framgår att det dock alltjämt är tänkt att barnets mognad och ålder är "omständigheter som särskilt har betydelse för avgränsningen av våldtäkt mot barn mot andra brott" (s. 500). Det sägs vidare att man lämnar det till rättstillämpningen att avgöra vilken betydelse barnets ålder ska tillmätas men att utgångspunkten ska vara att en åtskillnad ska göras mellan de yngre barnen och tonåringarna. Det är Brå:s uppfattning att det inte är lämpligt att barnets mognad och fysiska utveckling står i fokus under en brottsutredning och domstolsförhandling av detta slag. Som barn i lagens mening bör anses alla barn som inte har uppnått åldern för den sexuella självbestämmandelsen.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad myndighetschef efter föredragning av juristen Sigrid Granath. I beredningen av ärendet har även chefsjuristen Lars Korsell och verksjuristen Saadia Aitattaleb deltagit.

Jan Andersson

Sigrid Granath